

Analýza Superbedaty a Prezidentského duelu (8. 1. 2023 a 22. 1. 2023)

→ Obě debaty probíhaly ve **spíše neutrálním duchu** (8 %, resp. 12 % konfrontačních replik). Relativně nejvíce konfrontačních otázek obdrželi Andrej Babiš (17 %), Danuše Nerudová (16 %), Petr Pavel (15 % v Superdebatě) a Jaroslav Bašta (14 %). Jaroslav Bašta a Andrej Babiš byli nejméně ukázněnými hosty diskuzí.

→ Prezidentské debaty probíhaly **velmi plynule**, hosté v průměru dokončili 75 % svých replik bez přerušení. V Superdebatě se hosté vzájemně respektovali a ani jednou si nevstoupili do řeči. V Prezidentském duelu se Petr Pavel s Andrejem Babišem navzájem přerušili v každé desáté replice.

V období od 8. ledna do 22. ledna 2023 byly analyzovány **2 Předvolební prezidentské debaty** o celkové **stopáži 4 hodiny**.

- ✓ Základní zjištění
- ✓ Předvolební debaty
- ✓ Metodika výzkumu a informace o zpracovateli

TÉMATA SUPERDEBATY

10 nejčastěji diskutovaných námětů Superbedaty (počet replik)

prezident	61
volba prezidenta	43
volby do Poslanecké sněmovny	31
svátky, výročí, piety	19
vysoké školy	19
informace o nestr. a nezáv. v politice	19
předvolební kampaně	17
zahraniční politika obecně	9
vláda	7
armáda	7

TÉMATA PREZIDENTSKÉHO DUELU

10 nejčastěji diskutovaných námětů Prezidentského duelu (počet replik)

předvolební kampaně	58
volba prezidenta	43
prezident	40
informace o nestr. a nezáv. v politice	37
ozbrojené konflikty	34
vláda	33
ANO (program, lidé)	31
daňová politika, reformy	22
NATO	19
vojenské síly ve světě	16
státní a veřejné dluhy	16

HOSTÉ

Obě debaty probíhaly ve spíše neutrálním duchu (8%, resp. 12% konfrontačnost). Relativně nejvíce konfrontačních otázek obdrželi Andrej Babiš (17 %), Danuše Nerudová (16 %), Petr Pavel (15 % v Superdebatě) a Jaroslav Bašta (14 %).

Nejmenší kázeň prokázali kandidát SPD Jaroslav Bašta (52 % neukázněných replik) a Karel Diviš (26 %) v Superdebatě a předseda hnutí ANO Andrej Babiš (32 %) v Prezidentském duelu.

Prezidentská Superdebaty

MODERÁTOR

Transparentnost: 88 % a 72 %

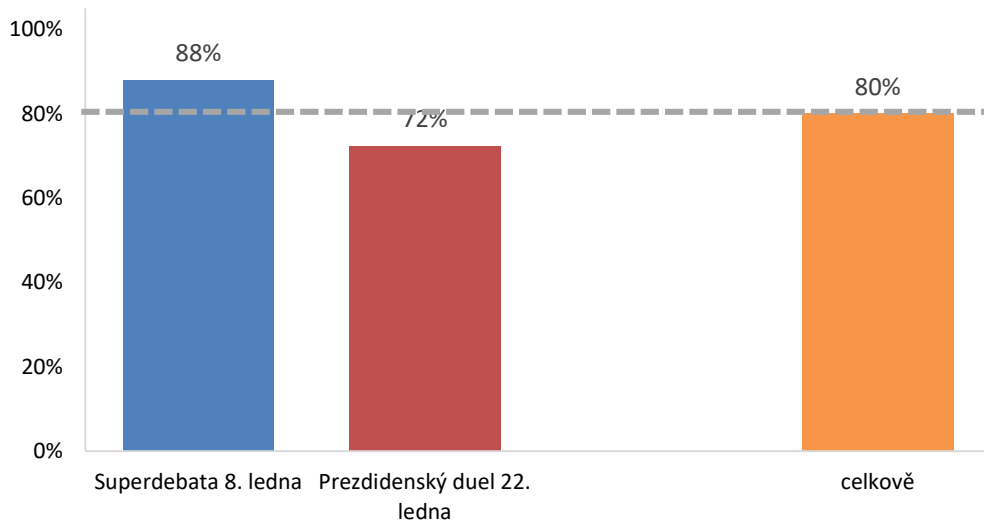
Konfrontačnost: 8 % a 12 %

Plynulost: 80 % a 72 %

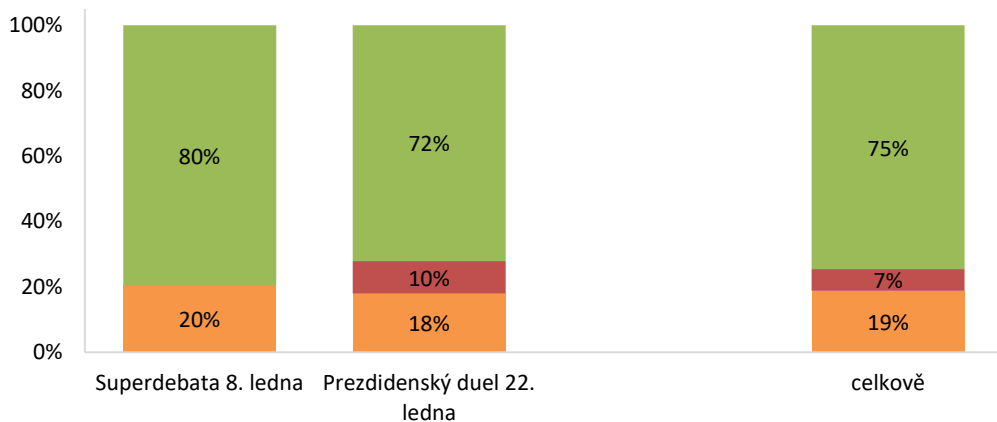
ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ: transparentnost moderátora a plynulost diskuzí

Transparentnost moderátora v odkazování na externí zdroje

Plynulost diskuzí

■ host přerušen moderátorem ■ host přerušen partnerem ■ bez přerušení

Při odkazování na externí zdroje informací dosáhl moderátor celkově středně vysoké, 80% transparentnosti. V Superdebatě uváděl zdroje svých informací o 16 p. b. přesněji, citoval však pouze 5krát, zatímco v Prezidentském duelu 9krát ([viz graf na s. 5](#)). Zazněl tam například tento výrok s nejasným zdrojem:

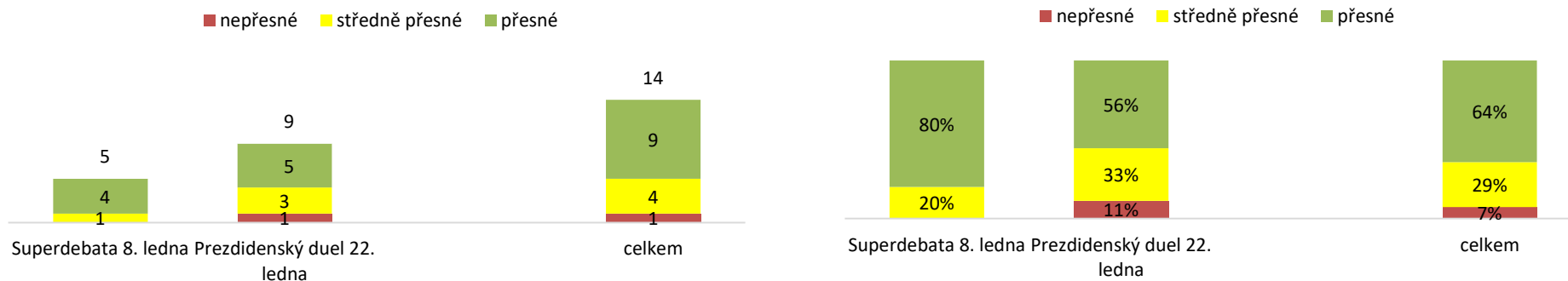
„...objevila se informace, že (Zeman) chtěl zastavit vyšetřování svých nejbližších spolupracovníků abolicí..., což podle informací, které máme k dispozici, premiér odmítl kontrasignovat...“

Obě předvolební debaty probíhaly velmi plynule, hosté v průměru dokončili 3/4 svých replik bez přerušení.

V Superdebatě se hosté vzájemně respektovali a ani jednou si nevstoupili do řeči. V Prezidentském duelu se Petr Pavel s Andrejem Babišem navzájem opakovaně přerušovali, častěji se jednalo o přerušování ze strany Petra Pavla, který se snažil ihned vyvracet podle něj lživé výroky, které o něm Andrej Babiš pronášel.

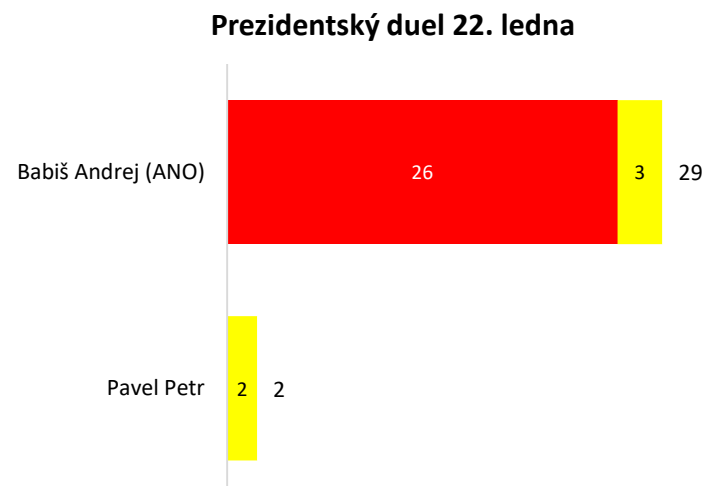
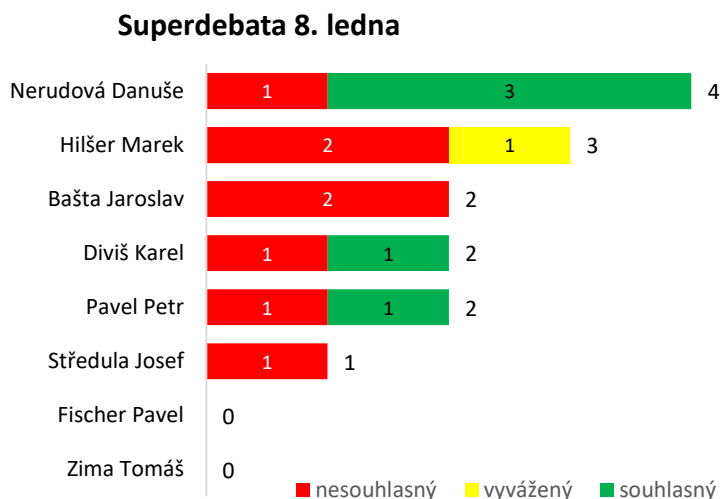
ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ: transparentnost moderátora a hodnocení moderátorova výkonu

Transparentnost moderátora v odkazování na externí zdroje: absolutně (vlevo) a relativně (vpravo)

V **Superdebatě** padlo 14 hodnocení na adresu moderátora, v 57 % negativních, kandidáti s nižšími volebními preferencemi měli např. výhrady vůči části debaty, v níž odpovídali pouze Petr Pavel a Danuše Nerudová. V **Prezidentském duelu** zaznělo hned 31 hodnotících výroků ze strany politiků, v drtivé většině negativních z úst Andreje Babiše, který se opakovaně domáhal většího prostoru v diskuzi, implicitně obviňoval moderátora z předpojatosti nebo se hádal o nejrůznější fakta a výroky, které zazněly v rámci této diskuze, v jiných debatách nebo i v minulosti.

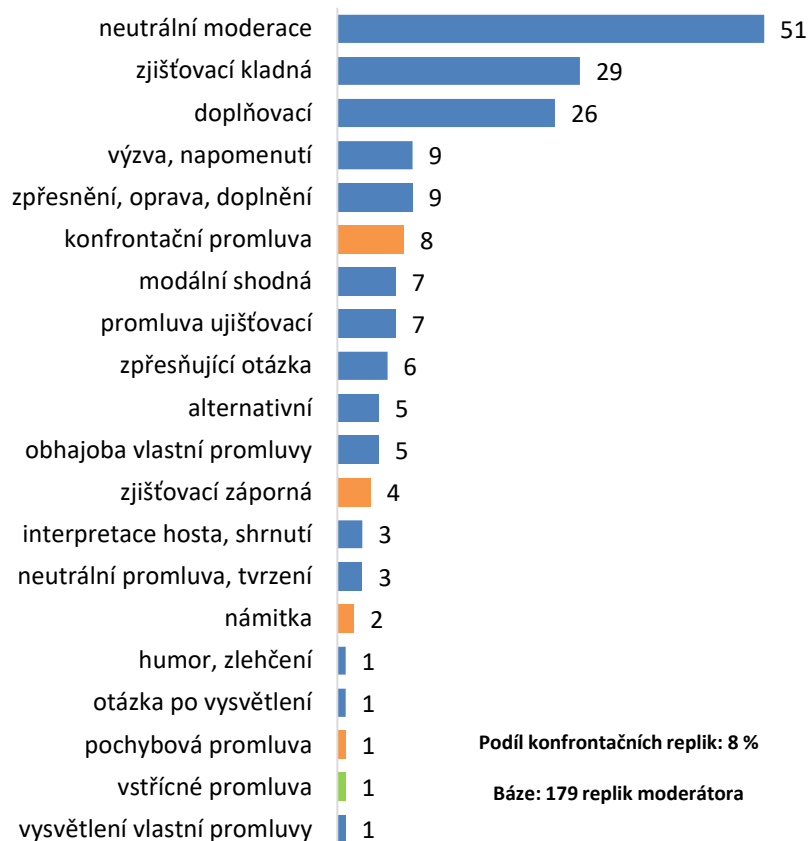
Přístup hostů k moderátorovi během debat

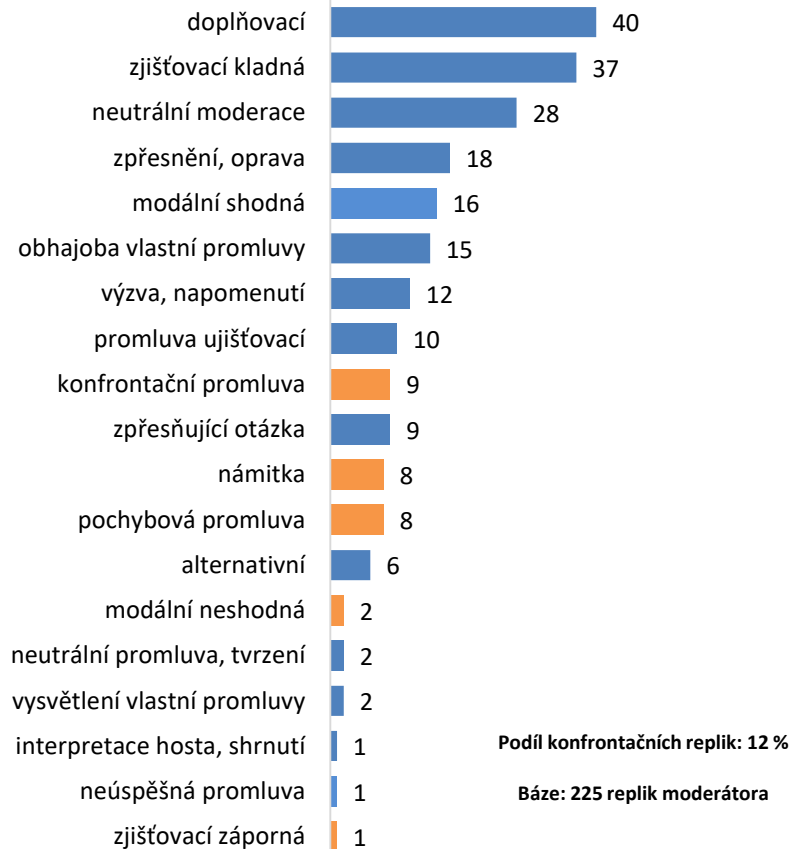
ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ: konfrontačnost

Konfrontačnost moderátora: typy replik moderátora Superbedaty a Prezidentského duelu (zvýrazněny jsou repliky konfrontační a vstřícné)

Superdebata 8. ledna

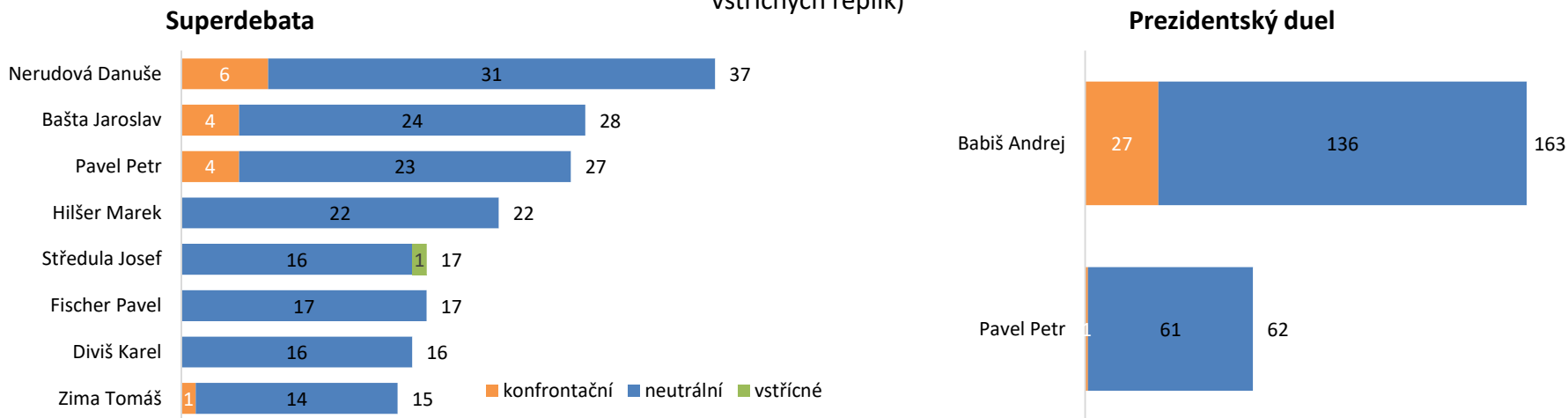
Prezidentský duel 22. ledna

Způsob vedení diskuze se lišil s ohledem na počet hostů. Zatímco v Superdebatě s 8 kandidáty moderátor zpravidla položil obecnou otázku, shodnou pro všechny hosty, a poté řídil debatu „pouhým“ udělováním slova (neutrální moderace), v Duelu dominovaly adresné zjišťovací a doplňovací otázky. V případě konfrontace používal nejčastěji tzv. konfrontační otázky, tj. otázky ironické, poukazující na rozpory v odpovědích hosta apod.

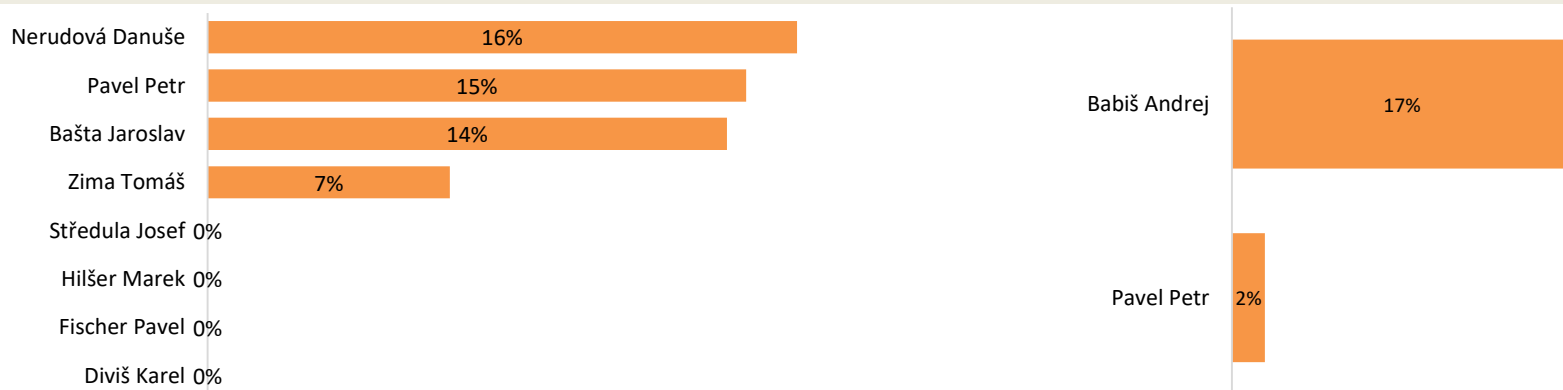
ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ: konfrontačnost

Konfrontačnost moderátora během Superbedaty a Prezidentského duelu vůči jednotlivým hostům (dole podíl, nahoře počet konfrontačních, neutrálních a vstřícných replik)

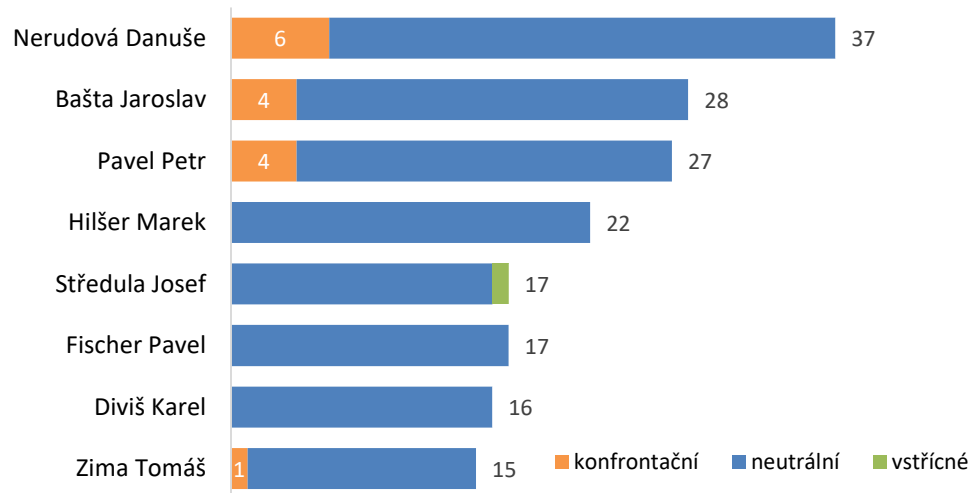
V Superdebatě adresoval moderátor nejvíce konfrontačních otázek Danuši Nerudové (16 %), a to v souvislosti s kauzou prodeje akademických titulů a plagiátorství na Mendelově univerzitě v Brně v době, kdy byla její rektorkou. Konfrontační otázky položené Petru Pavlovi se týkaly jeho členství v komunistické straně, Jaroslava Baštu moderátor konfrontoval s jeho výrokem, že jako prezident odvolá vládu.

V Prezidentském duelu Martin Řezníček položil Andreji Babišovi 17 % konfrontačních otázek, které byly většinou vyvolány nepravdivými, provokativními či vzájemně si odporujícími výroky hosta nebo urážením protikandidáta, zatímco předem připravené otázky měly většinou neutrální charakter. Například hned v úvodu Andrej Babiš řekl, že odpouští ČT všechna léta různých informací o sobě, a moderátor namítl, že Babiš nemá ČT co odpouštět, což považujeme za legitimní reakci.

- ✓ Základní zjištění
- ✓ Předvolební debaty
- ✓ Metodika výzkumu a informace o zpracovateli

Konfrontačnost moderátora vůči hostům (počet replik)

host	podíl přerušení	podíl nekázně	rozdíl
Zima Tomáš	27%	0%	27%
Hilšer Marek	33%	11%	22%
Středula Josef	17%	0%	17%
Nerudová Danuše	14%	0%	14%
Fischer Pavel	6%	0%	6%
Pavel Petr	4%	0%	4%
Diviš Karel	24%	24%	0%
Bašta Jaroslav	43%	52%	-9%

Podíl neukázněných replik hostů

Bašta Jaroslav	52%
Diviš Karel	24%
Hilšer Marek	11%
Zima Tomáš	0%
Středula Josef	0%
Pavel Petr	0%
Nerudová Danuše	0%
Fischer Pavel	0%

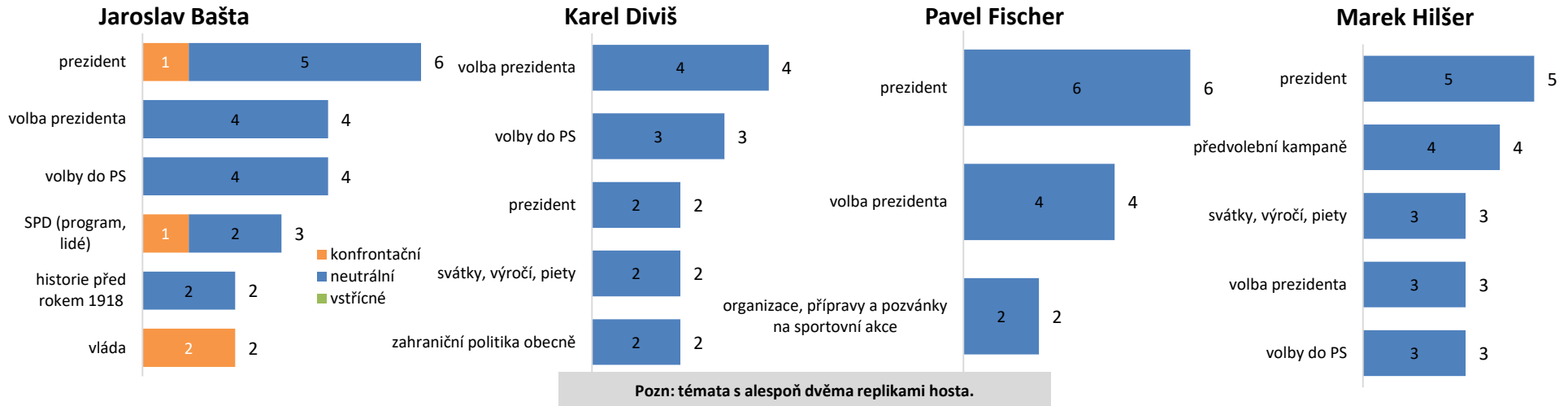
Transparentnost moderátora **88 %**

Podíl dokončených replik – plynulost **80 %**

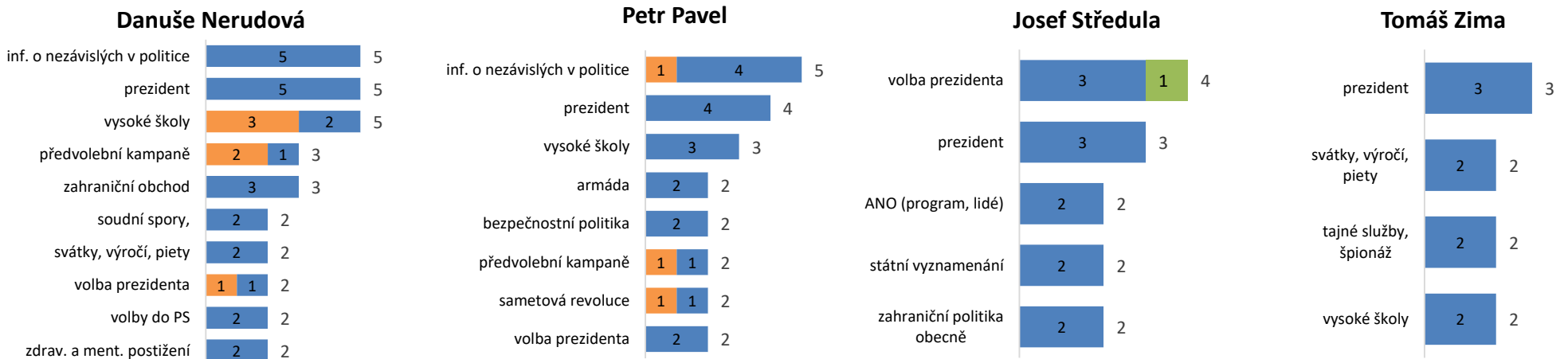
Nejméně ukázněným hostem Superdebaty byl kandidát SPD Jaroslav Bašta (52% nekázeň), který na velkou část otázek moderátora odpovídal svými volebními hesly, zejména že odvolá vládu. Podobně vystupoval i jeho protikandidát Karel Diviš, jenž v každé 4. replice představoval svůj volební program či urážel Petra Pavla a Danuši Nerudovou namísto odpovědi na otázku moderátora. Martin Řezníček jej však ve stejném počtu odpovědí přerušil. Nejčastěji přerušovaným hostem byl Tomáš Zima, který mluvil dlouze a ze široka, celkově se však jednalo pouze o čtyři přerušování jeho odpovědí.

SUPERDEBATA 8. LEDNA 2023

Témata spojená s jednotlivými kandidáty, počet replik

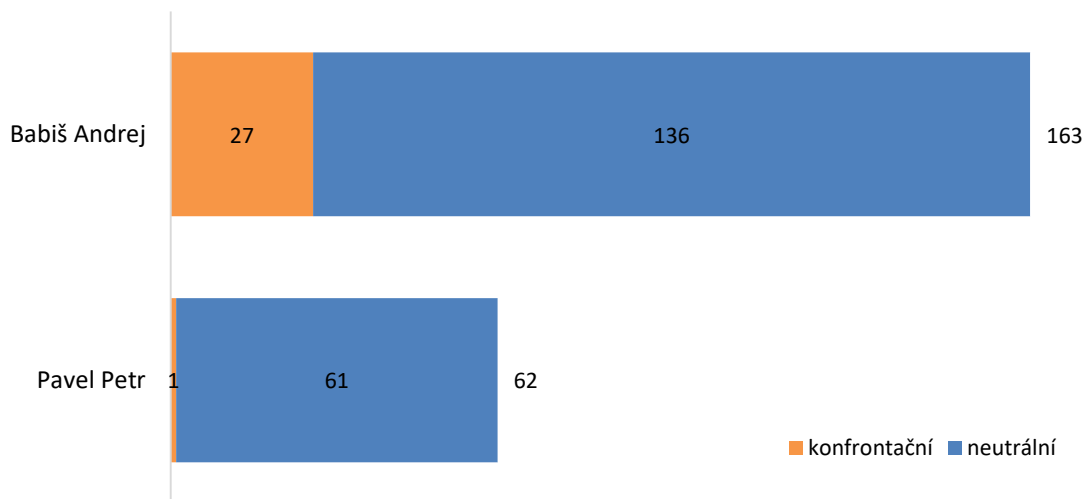

Konfrontační repliky adresované hostům se dotýkaly několika různých témat. V případě Danuše Nerudové a Petra Pavla moderátor například vypíchl informaci, že přislíbili účast ve čtvrtetní debatě ČT, což později zrušili kvůli účasti v diskuzi na TV Nova (téma **předvolební kampaně**). Jaroslava Baštu konfrontoval s jeho slovy, že bude aktivistický prezident – zda je tedy i aktivistický poslanec (téma **prezident a SPD**).

PREZIDENTSKÝ DUEL 22. LEDNA 2023

Konfrontačnost moderátora vůči hostům (počet replik)

Podíl neukázněných replik hostů

Babiš Andrej	32%
Pavel Petr	24%

Transparentnost moderátora 72 %

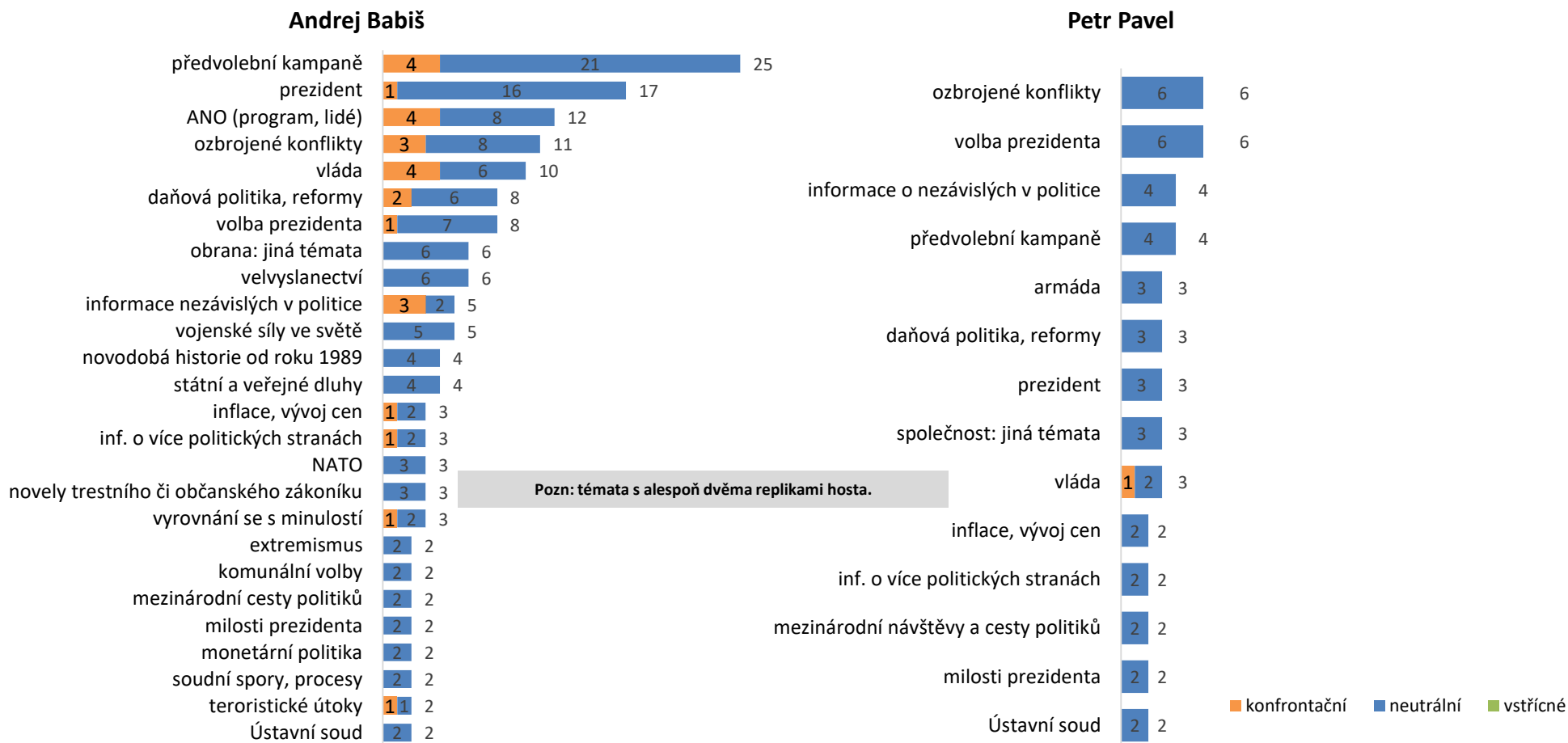
Podíl dokončených replik – plynulost 72 %

host	podíl přerušení	podíl nekázně	rozdíl
Babiš Andrej	26%	32%	-7%
Pavel Petr	3%	24%	-21%

Moderátor byl nucen častěji přerušovat Andreje Babiše než protikandidáta Petra Pavla, protože lídr ANO se vyhýbal přímým odpovědím na jeho dotazy. Například při otázce na vyslání českých vojáků do otevřeného konfliktu v případě útoku na Polsko nebo pobaltské státy se Andrej Babiš opakovaně pokusil vyhnout přímé odpovědi, přecházel k vlastním tématům a moderátor byl nucen ho 5krát za sebou přerušit. Obdobná situace nastala v debatě několikrát, např. při dotazu, proč Babiš jednal s Jaroslavem Foldynou. Namísto odpovědi se Babiš snažil maximálně využít vysílací čas pro svou volební kampaň a dehonestaci protikandidáta.

PREZIDENTSKÝ DUEL 22. LEDNA 2023

Témata spojená s jednotlivými kandidáty, počet replik

Konfrontační otázky moderátora adresované Andreji Babišovi se týkaly několika různých témat. Zvýšená konfrontačnost Martina Řezníčka vůči Andreji Babišovi byla kontextově podmíněná obsahem tvrzení hosta.

Moderátor naplňoval standardy novináře média veřejné služby, když upozorňoval na rozpory ve výpovědi, identifikoval některá tvrzení jako fakticky nesprávná nebo korigoval manipulaci Andreje Babiše s obsahem výpovědi Petra Pavla.

- ✓ Základní zjištění
- ✓ Předvolební debaty
- ✓ Metodika výzkumu a informace o zpracovateli

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění mediální analýzy diskuzních pořadů **Superdebata** (8. 1. 2023) a **Prezidentský duel** (22. 1. 2023), kterou pro Českou televizi zpracovala společnost Media Tenor.

Kritéria, jejichž prostřednictvím analýza posuzuje kvalitu diskuzních pořadů, byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry „Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskusní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu.“ Takto je definován základní princip sledovaného typu pořadů v [Kodexu ČT](#) (6.1).

Pravidla vysílání **Superbedaty a Prezidentského duelu** v roce 2023 upravuje a stanovuje dokument [Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbou prezidenta republiky, která se koná dne 13. a 14. ledna 2023 \(a případné druhé kolo volby 27. a 28. ledna 2023\)](#).

V možnostech analytiků není posouzení/ověření „pravdivosti“ informací zveřejněných moderátory v jednotlivých relacích. Zvolený postup obsahové analýzy umožňuje posuzovat kvalitu pořadu jako takového prostřednictvím zkoumání jeho celkové obsahové struktury.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm, kteří doposud nemají zkušenost s projekty obsahové analýzy.

Obsahová analýza připravovaná společností Media Tenor pro Českou televizi nabízí řadu možných úhlů pohledu na kvalitu a strukturu diskuzních pořad. Tato analýza zkoumá vydání pořadu Předvolební debata na třech úrovních:

TÉMATA

MODERÁTOŘI

HOSTÉ

Moderátor

Podle [bodu 6.5 Kodexu ČT](#) zmíněného již na [předchozím snímku](#) „Moderátoři diskusních pořadů České televize jsou povinni zachovávat nestrannost. Divák by neměl z jejich vystupování v pořadu poznat, jaký k diskutovanému problému nebo diskutujícím zaujímají postoj. Moderátoři vždy iniciují otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse“. Nestrannost moderátorů je možné posuzovat podle konfrontačního, neutrálního, případně vstřícného charakteru jejich replik vyslovených vůči hostům diskuzí. Platí, že čím je relativní **poměr konfrontačních replik** k jednotlivým uskupením, či konkrétním hostů vyrovnanější, tím je přístup moderátorů objektivnější, vyváženější a nestrannější.

Moderátoři by měli iniciovat otevřenou výměnu názorů, pokud však hosty často přerušují v jejich replikách, může to mít negativní vliv na **plynulost diskuze**. Analýza ukazuje, kteří hosté byli moderátory nejčastěji přerušováni, a zkoumá, zda takové vstupování do řeči bylo zapříčiněno neukázněností hostů.

Analýza si dále na úrovni výkonu moderátorů všímá **transparentnosti**. Toto kritérium posuzuje, nakolik přesně moderátoři odkazují k externím zdrojům informací. Platí, že čím je vyšší míra ověřitelnosti uváděných zdrojů, tím je tvrzení moderátorů transparentnější a odpovídá kvalitě a profesionalitě práce s externími zdroji stanovené bodem [5.11 Kodexu ČT](#).

Témata

Kapitola posuzuje různorodost témat, jak na úrovni tematických kategorií, tak na detailní bázi. Platí, že čím je diskuzní pořad tematicky variabilnější, tím je lépe naplněno poslání média veřejné služby a [bod 6.1 Kodexu ČT](#). Z tematické struktury je navíc možné posuzovat relevanci diskuzní agendy.

Hosté

V pasážích věnovaných hostům, se analýza mimo jiné soustředí na proporcionální zastoupení aktérů diskuze. [Bod 6.2 Kodexu ČT](#) uvádí, že „*Vyváženost se posuzuje zejména podle váhy jednotlivých politických stran v demokratické společnosti odvozené především z výsledků voleb do hlavních orgánů zastupitelské demokracie. Zároveň je však třeba zajistit, aby poměr mezi diskusními vystoupeními činitelů vládních stran a stran opozičních byl v souhrnu poskytnutého prostoru přibližně vyrovnaný. Česká televize také vytváří podmínky pro přiměřenou účast mimoparlamentních politických stran a hnutí v těchto diskusích*“.

Analýza umožňuje například i sledovat poměr zastoupení žen v diskuzních pořadech. Lze tedy pozorovat, do jaké míry se pořad snaží poskytnout rovný přístup oběma pohlavím do televizního vysílání.

Při vystupování hostů si analýza všímá jejich **ukázněnosti**, jak často vstupují do replik moderátorů, svých diskuzních partnerů a případně osob v obecnstvu a zároveň, zda přiléhavě reagují na promluvy moderátorů.

METODIKA VÝZKUMU: konfrontačnost

Typologie replik moderátora – valuační relace

Typ promluvy	Hodnota	Příklad:
doplňovací	neutrální	"Jakou částku jste vyčlenili na bezpečnostní opatření?"
zjišťovací kladná/shodná	neutrální	"Budou učebnice bezplatné i příští rok?"
zjišťovací záporná/neshodná	konfrontační	"Není to spíš naopak?"
tvrzení	neutrální	"Je známo, že v Číně nejsou respektována lidská práva."
moderace	neutrální	"Dovolte, abych vás přerušil. Budeme muset přejít k dalšímu tématu."
alternativní	neutrální	"Jste pro registrované partnerství, nebo pro ně ve Sněmovně ruku nezvednete?"
zpřesňující otázka	neutrální	"Vy pořád mluvíte obecně. Můžete říct nějaká konkrétní jména?"
oprava vl. promluvy	neutrální	"Ano, máte pravdu. Nejedná se o Radu Evropy, ale o Evropský parlament."
poznámka, zpřesnění	neutrální	"Nikoli deset milionů, myslel jste deset tisíc zaměstnanců."
obhajoba vl. promluvy	neutrální	"Myslím, že ta otázka tady má své místo."
vysvětlení vl. promluvy	neutrální	"Chtěl jsem tím jen upozornit na fakt, že menšinám je věnována malá pozornost."
ujišťovací promluva	neutrální	"Vaši poslanci jsou proti, je to tak?"
modální shodná	neutrální	"Proč se v televizi objevuje násilí?"; "Jak je možné, že Romové nesmějí vycestovat?"
modální neshodná	konfrontační	"Proč se nedohodnete?"
pochybová/podivová	konfrontační	"Jak je možné, že vláda dosud vládne, když jste s ní tak nespokojeni?"
výzva, napomenutí	neutrální	"Neuhýbejte před mou otázkou!"
omluva hostu	neutrální	"Já se vám teď musím omluvit za to, že jsem mystifikoval ..."
způsobová/důvodová	neutrální	"Jak předejít mezinárodnímu konfliktu?"
otázka po vysvětlení	neutrální	"Co to znamená parametrické nastavení?"
vymiňovací	konfrontační	"Uznejte přece, že zbraně by z vrtulníků padat neměly."
interpretace hosta	neutrální	"Pokud tomu dobře rozumím, pak současné státní dotace železnici považujete za nevyhovující."
konfrontační jiná	konfrontační	(klasifikována např. neobvyklou intonací atp.)
humor, zlehčení	neutrální	"Když mluvíte o akupunktúře, jakoby mě píchaly desítky jehliček."
námitka	konfrontační	"Nicméně ..."; "Ale před chvílí jste říkal ..."
destruktivní	konfrontační	„Kde žijete? Promiňte, pane viceguvernére, kde žijete? V Česku myslíte, že vítězů zdravý rozum?“
vstřícná	vstřícná	"Byl jsem ve vojenské nemocnici. Viděl jsem tam vaši vizitku a slyšel jsem na vás jen samou chválu. Myslím na vaše lékařské umění."

METODIKA VÝZKUMU: transparentnost

Klasifikace výroků odkazujících na externí zdroje informací

Kategorie	Detailní typologie výroků	Přesnost v %	Příklady
Přesné (více než 75 %)	zcela přesné určení citovaného zdroje	100 %	Typ 1: jméno + médium přenosu informace + datum zveřejnění + v případě méně známých osobností i funkce: "Václav Havel prohlásil v nedělním rozhovoru pro Čro 1 Radiožurnál ...". Typ 2: jméno + funkce + kontextová informace: "Jan Mrázek, náměstek ministra vnitra zodpovědný za organizaci zasedání NATO, uvedl, že ..."
	shoda obecného určení zdroje s obrazem konkrétních zdrojů	100 %	zejména v obrazových příspěvcích zpravodajství, např. výpovědi neoznačených lidí v anketě
	obecné určení konkrétního citovaného zdroje	90 %	"Podle Stanislava Grosse byl zásah adekvátní."; "Ekonom Jan Sýkora kritizuje ČNB, že nevyhodnocuje adekvátně hospodářskou situaci ..."
	iniciační věty s alespoň dvěma následnými zdroji	90 %	"Právníci se domnívají, že harmonizace legislativy bude obtížnější ..." ... následují výpověď alespoň dvou konkrétních právníků
	potvrzená verifikace netransparentního výroku	90 %	Respondent potvrzuje pravdivost tvrzení, které bylo převzato z nedostatečně označeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý vám není dobře.", respondent: "Ano, mám horečku."
Střední (30 % - 75 %)	iniciační věty s jedním konkrétním následným zdrojem	60 %	"Podle některých poslanců nepřinese novela nic dobrého." ... následuje výpověď jednoho poslance
	sklon ke zobecnění/přehlednosti	50 %	"Podle odpůrců není možné takto paušalizovat ..."; "... ozývají se hlasy napříč politickým spektrem ..."; "... jiní zase říkají, že cena práce je u nás nízká ..."; "... v médiích se objevila informace ..."; "... podle průzkumů veřejného mínění ..."
	specializovaná skupina autorů	50 %	označení specializované skupiny autorů, ale žádný konkrétní představitel. "Podle právníků ..."; "Ekonomové se na počínání ČNB dívají s rozpaky."; "Mediální odborníci říkají, že ..."
	neurčený zdroj konkrétní výpovědi	50 %	"Ráno jsem v novinách viděl fotografii ..."; "Mám takový materiál a v něm se píše, že ..."
Nepřesné (méně než 30 %)	nespecifikovaný zdroj informací	0 %	"prý", "údajně", "proslýchá se", "prosakuji informace", "v kuloárech se šušká", "mluví se o tom", "občas bývá slyšet"
	nepotvrzená verifikace netransparentního výroku	0 %	Respondent odmítá pravdivost tvrzení, které bylo převzato z neoznačeného zdroje. Př.: redaktor: "Prý si necháváte říkat guru.", respondent: "To jste slyšel kde? O ničem takovém nevím."
Neklasifikováno	utajený zdroj informací	neklasifikováno	"Zdroj, který si nepřál být jmenován..."; "z dobře informovaných zdrojů, jejichž výpovědi má ČT k dispozici..."

Poznámka: autorem valuačních relací posuzování **transparentnosti** a **konfrontačnosti** je Petr Chleboun, který v akademicky uznávaném textu *Projekt kontinuální analýzy diskuzních pořadů českých televizí* (2003) definoval metodiku posuzování zmíněných dvou aspektů. Autor přitom neuvádí „ideální hodnoty“, kterých by mělo být dosahováno, hovoří však o situacích, kdy přehnaně nízké (především v případě transparentnosti), nebo naopak neúměrně vysoké hodnoty (zvláště v případě konfrontačnosti), negativně ovlivňují průběh diskuze a snižují hodnocení kvality práce moderátora.

V lednu 2023 zpracoval Media Tenor, spol. s r. o.
Vedoucí projektu: Ing. Pavel Herot, PhD.
Analytici projektu: Mgr. Iveta Havlíčková, Mgr. Věra Bartalosořová, Ph.D.

pavel.herot@mediatenor.cz

<http://www.mediatenor.cz>

tel. +420 608 701 639

Stodolní 9

702 00 Ostrava

Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu.
Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme Vám ji na požádání.
Budeme rádi za jakékoliv další náměty.